

OULUN KÄRÄJÄOIKEUDELLE

oulu.ko@oikeus.fi

Asia Vastaus asiassa L 742/2023/710

Kantaja

Koneurakointi Ollila Oy (**Koneurakointi Ollila**)
Y-tunnus: 2473214-2

Vastaja

Oulaisten kaupunki
Y-tunnus: 0186852-2

Vastajaan asiamies ja prosessiosoite

Aarne Kumlin
Varatuomari, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja
PTCServices Oy
Simonkatu 12 A 7, 00100 Helsinki
Puhelin: 0400 180 666
Sähköposti: aarne.kumlin@ptcs.fi

Vastauksen määräaika

Vastaukselle asetettu määräaika päättyy 28.4.2023 klo 16.15.

I. VASTAUS VAATIMUKSIIN

1. Oulaisten kaupunki vastustaa vahingonkorvausvaatimusta (34.560,94 euroa) perusteettomana.

Vahingon määräksi hyväksytään enintään 5.260,98 euroa (10 % laskennallisesta liikevaihdosta).

Eräntymispäiväksi myönnetään 15.8.2022, 18.312,63 euroon saakka. Tämän ylittävältä osin eräntymispäiväksi myönnetään 20.4.2023.

2. Oulaisten kaupunki vastustaa vaatimusta asianosais- ja oikeudenkäyntikuluista perusteettomana.

Vaatimuksen määrään otetaan kantaa sen jälkeen, kun Koneurakointi Ollila on esittänyt vaatimuksen asianmukaisine erittelyineen.

Eräntymispäivä on riidaton.

3. Oulaisten kaupunki vaatii, että Koneurakointi Ollila veloitetaan korvaamaan asianosais- ja oikeudenkäyntikulut¹ korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua tuomion antamispäivästä lukien.

¹ Kuluvaatimukseen sisällytetään kulut oikeudenkäyntiä edeltävistä toimenpiteistä 15.7.-30.9.2022 (yhteensä 2.039,21 euroa).

II. PERUSTEET

1. Korvausvaatimus on perusteeton

1.1. Yleistä korvausvaatimuksen perusteesta

Oulaisten kaupunki on kilpailuttanut vaatimuksen taustalla olevan hankinnan hankintalain (1397/2016)² mukaisena EU-hankintana. Koneurakointi Ollila ei ole yksiselitteisesti ilmaissut mihin vaatimus perustuu. Haastehakemuksessa todetaan, ettei kaikista osa-alueista ole toimitettu vakuuksia ja näin Oulaisten kaupunki olisi rikkonut velvoitteitaan Koneurakointi Ollilaa kohtaan. Oulaisten kaupungin näkemyksen vaatimus perustuu hankintalain vastaiseen menettelyyn, jolloin asia tulee ratkaista hankintalain vahingonkorvaussäännöksen (hankintalaki 169 §) perusteella.

Koneurakointi Ollilan vaatimukset perustuvat positiivisen sopimusedun mukaiseen korvaukseen. Positiivisen sopimusedun mukainen korvaus käsillä olevassa asiassa, **jossa sopimusta osapuolten välillä ei ole tehty**, edellyttää erityisiä syitä ja että korvaukseen vaikuttaa rikkomuksen laatu ja se seikka, miten pitkälle sopimuksenteossa on edistytty (KKO 1999:48).

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että sopimuksentekotuottamukseen perustuvan korvausvastuun ei yleensä tule käsittää vahinkoeriä, joiden korvaaminen johtaisi sitovan sopimuksen täyttämisen kaltaiseen tulokseen. Laajemman korvausvastuun mahdollisuus voi realisoitua huomattavan törkeästä neuvotteluvetoitteiden loukkauksesta.³

Koneurakointi Ollila ei ole tosiasiallisesti halunnut edes tehdä hankintasopimusta tarjouspyynnön ja tarjouksensa mukaisilla ehdoilla. Koneurakointi Ollila ei ole ollut kiinnostunut tekemään tarjouspyynnön kohteena olevia töitä. Koneurakointi Ollilan kanssa ei ole myöskään käyty mitään neuvotte-
luja töistä koskien osa-alueita 5 ja 6. Käsillä ei ole erityisiä syitä määrätä

² Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

³ Hemmo: Sopimusoikeus 1, Talentum 2003, s. 321.

Koneurakointi Ollilalle tarjouspyynnön laskennallista odotusarvoa siinäkin tapauksessa, että Oulaisten kaupungin katsottaisiin ylittäneen tarjouspyynnöissä tilaajalle varatun harkintavallan edellyttäen, että samalla Oulaisten kaupunki olisi loukannut Koneurakointi Ollilan oikeutta hankintasopimuksen mukaisiin tilauksiin.

1.2. Oulaisten kaupunki ei ole syrjinyt Koneurakointi Ollilaa

Oulaisten kaupunki on toiminut asiassa julkisista hankinnoista annettujen oikeusohjeiden mukaisesti. Oulaisten kaupungille ei ole syntynyt vahingonkorvausvelvollisuutta (hankintalaki 169 §) Koneurakointi Ollilaa kohtaan. Tarjouspyynnön mukaan Oulaisten kaupunki valitsee yhden (1) palveluntuottajan per osa-alue ja yhden (1) varapalveluntuottajan per osa-alue, joiden kanssa se tekee sopimukset. Lainvoimaisen hankintapäätöksen mukaan Suvanto Infra Oy ("Suvanto Infra") voitti osa-alueet 5 ja 6. Koneurakointi Ollila oli kyseisillä osa-alueilla varasijalla. Tämä merkitsee, että hankinnat tehdään ensisijaisesti Suvanto Infralta osa-alueilla 5 ja 6.

Oulaisten kaupunki on 29.9.2022 tehnyt hankintasopimukset kyseisistä osa-alueista Suvanto Infran kanssa. Suvanto Infra on antanut vakuudet osa-alueista 5 ja 6. Suvanto Infra on suorittanut hankintasopimuksen mukaiset työt 1.11.2021 lukien.

Pelkästään se, että kirjallisten hankintasopimusten tekeminen on viivästynyt, ei synnytä Koneurakointi Ollilalla oikeutta vaadittuun vahingonkorvaukseen. Koneurakointi Ollila ei ole myöskään itse vaatinut hankintasopimusten tekemistä. Oulaisten kaupunki on tarjonnut Koneurakointi Ollilalle mahdollisuuden tehdä osa-alueista 5 ja 10 hankintasopimukset. Koneurakointi Ollila ei ole tehnyt sopimuksia. Koneurakointi Ollila on tosiasiassa kieltäytynyt hankintasopimusten tekemisestä. Koneurakointi Ollilan vaatimukset ovat täysin spekulatiivisia ja vastoin Koneurakointi Ollilan omaa menettelyä.

1.3. Koneurakointi Ollila on laiminlyönyt velvollisuutensa hakea muutosta tilausmenettelyyn

Koneurakointi Ollilalla on ollut mahdollisuus ja velvollisuus valittaa sekä Oulaisten kaupungin soveltamasta hankintamenettelystä markkinaoikeuteen ja vaatia, että Oulaisten kaupunki korjaa menettelynsä. Koska Koneurakointi Ollila ei ole hakenut muutosta hankintamenettelyyn valittamalla asiasta markkinaoikeuteen, on Koneurakointi Ollila itse laiminlyönyt velvollisuuden välttää väitettyä vahinkoa.

Asiassa C-46/93 ja C-46/94 Brasserie de Pêcheur, jossa oli kysymys julkisesta hankinnasta, EY – tuomioistuin katsoi, korvattavan vahingon määrittämiseksi kansallinen tuomioistuin voi selvittää, onko vahinkoa kärsinyt henkilö osoittanut kohtuullista huolellisuutta välttääkseen vahingon tai rajoittaakseen sen mahdollisimman vähäiseksi ja onko hän erityisesti käyttänyt ajoissa kaikkia hänen käytettävissään olleita oikeussuojakeinoja.⁴

Asiassa C-445/06, Danske Slagterier, EU – tuomioistuin katsoi, ettei unionin oikeuden vastaista ole sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltaminen, jonka mukaan yksityinen oikeussubjekti ei voi saada korvausta vahingosta, jos hän on huolimattomuuttaan laiminlyönyt oikeussuojakeinoihin turvautumisen vahingon ehkäisemiseksi.⁵

Asiassa RH 2010:48 (T2934-08) hovioikeus (hovrätten över Skåne och Blekinge) alensi julkista hankintaa koskevan hankintayksikön vahingonkorvauksen nollaan, koska kantajayhtiö ei ollut rajoittanut vahinkoaan valittamalla hankintaa koskevasta päätöksestä (läninoikeuteen).⁶

⁴ Tuomion kohta 84.

⁵ Tuomion kohta 69.

⁶ ”En anbudsgivare i en offentlig upphandling som inte visat rimlig aktsamhet för att begränsa sin skada genom att begära överprövning av ett tilldelningsbeslut har fått sin rätt till skadestånd gentemot den upphandlande enheten nedsatt till noll.” Vastaavasti Svea Hovrätt, 15.2.2011 T 3328–10.

2. Korvausvaatimus on rikastumiskiellon vastainen

Korvausvaatimus perustuu laskennalliseen katteen menetykseen.⁷ Vaatimus on rikastumiskiellon vastainen.

Korvauksen määrä tulee määritellä ns. positiivisen sopimusedun mukaisesti, jolloin korvaus turvaa velkojalle sopimuksen mukaisen taloudellisen hyödyn.⁸ Positiivisen sopimusedun korvauksen lähtökohtana on voitto, jonka täytetty sopimus olisi tuottanut.

2.1. Laskennallinen liikevaihto

Asiassa on riidatonta, että Suvanto Infran liikevaihto osa-alueilla 5 ja 6 ollut 26.400 euroa ja että Koneurakointi Ollilan urakkahinta (1.000 euroa) on 66,67 % korkeampi kuin Suvanto Infran urakkahinta (600 euroa).

Asiassa on myös riidatonta, että Suvanto Infran ns. erittelemättömien tuntitöiden määrä on ollut 36.404 euroa. Kyseiset tuntityöt kohdistuvat osa-alueisiin 5 ja 6 yhteensä enintään 7.947,50 euron osalta. Koneurakointi Ollilan tuntihinta (65 euroa) on noin 8,3 % kalliimpi kuin Suvanto Infran tuntihinta (60 euroa) keskiarvo. Vaatimus, joka perustuu 30,77 %:n hinnaneroon on perusteeton.

Laskennallinen liikevaihto on enintään 52.609,79 euroa.⁹

2.2. Vaaditusta katteesta

Oulaisten kaupunki paljoksuu vaadittua kateprosenttia (60 %), joka poikkeaa huomattavasti Koneurakointi Ollilan työkoneita koskevasta vaatimukses-

⁷ Haastehakemuksessa $60\% \times (44.000,88 \text{ euroa} + 13.601,57 \text{ euroa})$.

⁸ Hemmo: Sopimusoikeus II, Lakimiesliiton kustannus 1997, s. 280

⁹ $26.400 \text{ euroa} \times (1000/600) + 7.947,50 \text{ euroa} \times (65/60) = 52.609,79 \text{ euroa}$.

ta.¹⁰ Vaatimus on poikkeuksellisen korkea yleisiin liiketoiminnan tuotto-odotuksiin nähden ja ylittää selvästi oikeuskäytännössä positiivisen sopimusedun korvauksesta tuomittujen korvausten tason.

Väitetty varautuminen ei ole peruste vaaditulle kateprosentille. Oulaisten kaupunki on tarjouspyynnössä nimenomaisesti ilmoittanut, ettei sopimus muodosta tilaajalle määräostovelvoitetta tai palveluntuottajalle yksinoikeutta tuottaa palvelua.

Kateprosentissa tulee huomioida muuttuvat kustannukset, joita tässä tapauksessa ovat muun muassa palkat sivukuluineen, matka- ja päivärahat, poltto- ja voiteluainekulut, sekä renkaista, varaosista, huolloista ja korjauksista aiheutuvat kulut. Työkoneiden käyttöön liittyy merkittäviä kustannuksia, joita Koneurakointi Ollila ei ole vaatimuksissaan huomionnut.

Koneurakointi Ollilan liikevoitto vuosina 2020–2021 oli keskimäärin noin 9 %:ia. Tarjotut hinnat sisältävät kaikki kustannukset (esim. ylityöt) ja siirrettäessä työkonetta pois työkohteelta työn päätyttyä, ei siirrosta suoriteta mitään korvausta. Nämä seikat laskevat odotettavissa olevaa katetta. Merkittävän kustannusinflaation 2021–2022 vaikutus laskee laskennallista katetta.

Positiivisen sopimusedun mukainen laskennallinen kate on enintään 10 % liikevaihdosta.

2.3. Velvollisuus rajoittaa vahinkoa

Koneurakointi Ollilalla on mahdollisena vahingonkärsijänä velvollisuutena vahingon torjuminen ja rajoittaminen. Koneurakointi Ollilan on tullut järjestää korvaavia töitä tai vaihtoehtoisesti irtisanoa sopimuksia, joista sille on aiheutunut kustannuksia. Korvaavien töiden järjestämisessä on huomattava, että työkonet, joista tässä asiassa on kyse, on mahdollista tarjota laajalla ti-

¹⁰ Vaatimuskirjeessä 14.7.2022 esitetty kateprosentiksi 20 %.

laajataholle esimerkiksi kunnossapitotöihin ja urakoihin.¹¹ Koneurakointi Ollilan liikevaihto vuonna 2021 on kasvanut noin 13 % vuodesta 2020. Ei ole uskottavaa, että riidan kohteena olevilla töillä olisi ollut positiivinen vaikutus Koneurakointi Ollilan tulokseen.

Koneurakointi Ollilan korvaava toiminta tulee huomioida korvausmäärässä, koska Koneurakointi Ollilalla ei olisi ollut resursseja hoitaa päällekkäisiä töitä. Mikäli Koneurakointi Ollila on asiassa myötävaikuttanut vahinkojensa syntymiseen, jos se on laiminlyönyt edellä mainitut velvoitteensa korvaavien töiden ja/tai kustannusten alentamiseen ja nämä seikat on huomioitava vahingonkorvauksen määrä alentavina seikkoina.

Mikäli työkoneet ovat olleet varattuina eri työmailla, ei Koneurakointi Ollilalle ole myöskään voinut aiheutua vahinkoa Oulaisten kaupungin väitetystä menettelystä.

3. Pääasiaa koskevan vaatimuksen erääntyminen

Koneurakointi Ollilan asiamies on toimittanut 15.7.2022 päivätyn kirjeen 15.7.2022, johon Koneurakointi Ollila ilmeisesti perustaa pääasiaa koskevan vaatimuksen erääntymispäivän (15.8.2022). Kirjeessä esitetään 18.312,63 euron vaatimus.

Koneurakointi Ollila on haastehakemuksessa esittänyt 34.560,94 euron yksilöidyn vaatimuksen.

Haaste on saatu tiedoksi 20.3.2023, joten erääntymispäivänä tulee korkolain (633/1982) 7 §:n perusteella pitää 20.4.2023 (30 päivää vaatimuksen ja perusteiden esittämisestä) 18.312,63 euron ylittävältä osin.

¹¹ Oikeuskäytännössä esimerkiksi KKO 1995:32 korkein oikeus alensi vahingonkorvausta, koska vahingonkärsijä oli jättänyt ottamatta vastaan korvaavan ansion. Ratkaisussa KKO 1999:48 vahingonkorvauksen määrää harkittaessa on otettava huomioon, että vahingonkärsijän on kohtuuden mukaan pyrittävä torjumaan ja rajoittamaan vahinkoaan.

III. TODISTELU

Kirjallinen todistelu

V1 Tarjouspyyntö 23.9.2021 (=K1)

- Valitaan yksi palveluntuottaja ja yksi varapalveluntuottaja osa-alueille 5 ja 6 [**onko riidatonta?**]
- Osa-alueet 5 ja 6 koskevat piha-alueita (korvausvelvollisuuden laajuus) [**onko riidatonta?**]
- Korvausvelvollisuuden laajuus (Sopimus ei muodosta tilaajalle määräostovelvoitetta tai palveluntuottajalle yksinoikeutta tuottaa palvelua.)
- Hinnat sisältävät siirtymät (vahingon määrä, kate)

V2 Hankintapäätös 18.10.2021 § 109 (=K2)

- Suvanto Infra voitti osa-alueet 5 ja 6. [**onko riidatonta?**]
- Koneurakointi Ollila oli osa-alueilla 5 ja 6 varasijalla. [**onko riidatonta?**]

V3 Vertailutaulukko 8.10.2021 (=K3)

- Tarjoajien hinnat (laskennallinen liikevaihto).

V4 Laskut (=K4)

- Erittelemättömien tuntitöiden kohdistuminen osa-alueille 5 ja 6.

V5 Hankintasopimus osa-alue 5, 29.9.2022

- Oulaisten kaupunki on 29.9.2022 tehnyt hankintasopimuksen Suvanto Infran kanssa.
- Hintoja ei ole tarkistettu (kate).
- Vakuusvaatimuksen sisältö.
- Suvanto Infra on suorittanut hankintasopimuksen mukaiset työt 1.11.2021 lukien.

V6 Hankintasopimus osa-alue 6, 29.9.2022

- Oulaisten kaupunki on 29.9.2022 tehnyt hankintasopimuksen Suvanto Infran kanssa.
- Hintoja ei ole tarkistettu (kate).
- Vakuusvaatimuksen sisältö.
- Suvanto Infra on suorittanut hankintasopimuksen mukaiset työt 1.11.2021 lukien.

V7 Vakuudet 29.9.2022

- Suvanto Infra on antanut hankintasopimuksen mukaiset vakuudet osa-alueista 5 ja 6.

V8 Tarjouspyynnön liite 2, aurausalueet 5–7

- Erittelemättömät tuntitöiden kohdistuminen osa-alueille 5 ja 6.

V9 Kirje 15.7.2022

- Eräntymispäivä 18.312,63 euron osalta on 15.8.2022.

V10 Kirje 14.7.2022

- Vahingon määrä (kate).

V11 Konetyön kustannukset ja tilastolliset urakointihinnat, TTS Työtehoseuran julkaisuja 457/2021

- Konetyöhön liittyvät kustannukset.
- Vahingon määrä (kate).

V12 Taulukko 3, Maarakennusalan konekustannusindeksi 2010=100

- Muuttuvat kustannukset konetöissä.
- Vahingon määrä (kate).

V13 Polttoaineen hintataulukko, Tilastokeskus

- Kustannusinflaatio.
- Vahingon määrä (kate).

V14 Suomen Asiakastieto Oy:n talousraportti 27.4.2023

- Toimialan ja Koneurakointi Ollilan kannattavuus.
- Koneurakointi Ollilan liikevaihdon muutos.
- Vahingon määrä (kate).

Henkilötodistelu

1. Hannu Yppäri

- Oulaisten kaupunki on menetellyt tarjouspyynnön mukaisesti.
- Oulaisten kaupunki ei ole syrjinyt Koneurakointi Ollilaa.
- Koneurakointi Ollila ei ole ollut kiinnostunut tekemään tarjouspyynnön kohteena olevia töitä.
- Koneurakointi Ollila ei ole vaatinut hankintasopimusten tekemistä.
- Koneurakointi Ollilan kanssa ei ole käyty neuvotteluja koskien osa-alueita 5 ja 6.

- Suvanto Infra on suorittanut hankintasopimuksen mukaiset työt 1.11.2021 lukien.
- Erittelemättömät tuntitöiden kohdistuminen osa-alueille 5 ja 6.

Muu oikeudenkäyntiaineisto

(A) Erittely laskuista (Kantajan erittelyyn lisätty sarakkeet C-G)

(B) KKO 1999:48

(C) C-46/93 ja C-46/94 Brasserie de Pêcheur

(D) C-445/06, Danske Slagterier

(E) RH 2010:48 (T2934-08)

(F) KKO 1995:32

(G) Hemmo: Sopimusoikeus 1, Talentum 2003, s. 321

(H) Hemmo: Sopimusoikeus II, Lakimiesliiton kustannus 1997, s. 280

Helsingissä, 28. päivänä huhtikuuta 2023

OULAISTEN KAUPUNKI

LAATI

Aarne Kumlin
varatuomari, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja
Porvoo

IV. LIITTEET

- Kirjalliset todisteet (V5–V14)
- Muu oikeudenkäyntiaineisto (A)